

A jelölt kódszáma:

Državni izpitni center

P 1 7 1 A 1 0 3 1 1

TAVASZI VIZSGAIDŐSZAK

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM

1. feladatlap

Nem művészi szöveg elemzése

2017. május 29., hétfő / 60 perc

Engedélyezett segédeszközök:

A jelölt golyóstollat vagy töltőtollat hoz magával.

A feladatlaphoz két értékelőlap is mellékelve van.

A nem művészi szöveget tartalmazó perforált lapot a jelölt ki is tépheti.

SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA

ÚTMUTATÓ A JELÖLTNEK

Figyelmesen olvassa el ezt az útmutatót!

Ne lapozzon, és ne kezdjen a feladatok megoldásába, amíg azt a felügyelő tanár nem engedélyezi!

Ragassza vagy írja be kódszámát az erre kijelölt helyre ezen az oldalon és az értékelőlapon!

A feladatlap 21 feladatot tartalmaz, és összesen 60 pont érhető el. A feladatlapban a feladatok mellett feltüntettük a lehetséges pontszámot is.

A megoldásokat írja olvashatóan, a nyelvtani és a helyesírási szabályoknak megfelelően, írott betűvel az erre kijelölt helyre! Csak golyóstollat vagy töltőtollat használhat. A feleletválasztós feladatoknál – ha a feladat utasítása nem kívánja másképp – csak egy betűjelet karikázzon be! Az esetleges rossz megoldást húzza át, majd válaszát írja le újra! Az olvashatatlan megoldásokat és a zavaros javításokat 0 ponttal értékeljük.

Bízzon önmagában és képességeiben! Eredményes munkát kívánunk.

A feladatlap terjedelme 12 oldal, ebből 4 üres.

Melléklet az 1. feladatlaphoz

Macska – hét élettellel

Békésen heverészik a fűben, amikor hirtelen megrándul a feje. Zsákmányszagot érez. Összekuporodik, és amikor a lehetséges préda nem figyel, lassan kúszni kezd. Egy pillanat alatt meglódul, mintha puskából lőtték volna ki. Mellső lábaival leszorítja a zsákmányt, s közben a nyakába mar. Egyetlen precíz harapás, és az egérnek vége.

1. Valójában gyilkos (Egy bűnözőt kényeztetünk?)

Macskája a küszöbre teszi legújabb zsákmányát, hogy büszkélkedjen vele? A legtöbb gazdi úgy gondolja, hogy az ő házi kedvence csak a trófeával dicsekszik, ezzel mutatja ki háláját. Valójában a macskákban egy örök vadász rejtőzik. Ugyanúgy, mint más macskafélék, a házi macska is őrzi a túlélőösztönt, amelyhez a táplálékszerzés is hozzátartozik. A legújabb kutatások szerint az Egyesült Államokban a macskák felelősek 3,7 milliárd madár és 21 milliárd emlős haláláért.

2. Zseniálisan tájékozódik (Háromszor jobban hall.)

Hogy a macska rátermett vadász lehessen, jól kell tájékozódnia. Tökéletes hallásával minden zizzenést észlel. Míg az ember 20 kHz érzékelésére képes, a macska a 65 kHz-et is meghallja. És nemcsak jól hall, de abban a szempillantásban oda is fordul, ahonnan a zaj érkezik. Szeretné tudni, hogy még miben múl felül bennünket? Futóversenyen is egyértelműen veszítenénk vele szemben. Kerékpáron is legyőzne bennünket, még meredek lejtőn is, hiszen 50 km/h-s sebességgel fut.

3. Félhomályban is lát (Miért aranyszínű a szeme?)

A macskafélékre jellemző a roppant éles szem. Az ember látása nappal ugyanolyan jó, sőt, a macska sötétben is csak úgy látna, mint mi, ha nem lenne mellkasán, lábán és pofáján érzékelő szőrzet, amelynek segítségével tájékozódik. De félhomályban egyszerűen zsebre vág bennünket: hatszor jobban lát! Ezt a tapetum lucidum nevű fényvisszaverő sejteknek köszönheti, amelyek a renehártya mögötti ereken helyezkednek el. Látott már arany tekintetű macskát? Ezért a fényérzékeny sejtek a felelősek.

4. Nem is olyan édes élet (Jobban örül a savanyúnak.)

A macska legérzékenyebb testrészei az orra, a talpa és a nyelve. Ha macskájuknak édes nyalánkságot ad, nem szerez neki nagy örömet. Nem érzékeli a zamatát, mivel nem ismeri az

édeset, csak a keserűt, a sót és a savanyút. Az ízekkel hadilábon áll, mivel mindössze 473 ízlelőbimbója van, míg az embernek ezzel szemben 9000. És mi a helyzet a szaglással? Ebben elmaradnak a kutyák mögött, az utóbbiak szaglása sokkal fejlettebb.

5. Állati szeizmológus (M megbízhatóan előre jelzi a földrengést?)

Van olyan macskatulajdonos, aki azt állítja, hogy a macskája előre jelezte a földrengést. Honnan tudhatta ezt a macska? Nem, nem a hatodik érzékének köszönhetően. A macskák talpacskáin olyan érzékeny pontok vannak, amelyek segítségével az egész finom rezgéseket is észlelni tudják. De talpuknak még egy olyan tulajdonsága van, amit biztosan nem itt keresnénk. Sehol máshol nem izzadnak, csak itt!

6. Olimpiai magasugróbajnok (Inkább tisztességes magasságból ugorjon!)

Sokszor látni, ahogy a macskák nyalogatják magukat. Annyira tiszta állatok, hogy életük több mint negyedét mosakodással töltik. Ha egy faágon tisztálkodnak, leeshetnek. De nem kell aggódni, nem esik bajuk. Egyrészt a macskáknak rugalmasabb hátgerincük és tagolt kulcsfontjuk van, az erős esést is kibírják. Másrészt a kisebb magasságból való zuhanás veszélyesebb számukra. Több méter magasról a levegő ellenállásával is számolnak, mancsaikat kitérik, farkukat kormányként használják, hogy ott érjenek földet, ahol akarnak. De kisebb magasságból erre nincs idejük. Ezért biztonságosabb számukra, ha magasról ugranak.

7. Olykor fogyatékkal él (Melyik macska süket?)

Kedveli a hófehér macskákat? Az a gén, amely a hófehér bundáért vagy a kék szemért felelős, pigmenthiány miatt süketiséget okozhat a belső fülben található ún. Corti-féle szervben. Amennyiben macskájuk egyik szeme kék, lehetséges, hogy az azonos oldalon lévő fülére nem hall. Ez nem minden fehér szőrű és kék szemű macskára igaz, de körükben magas a kockázati arány.

(A www.latkep.hu nyomán)

Üres oldal

Figyelmesen olvassa el a mellékelt szöveget, majd oldja meg az alábbi feladatokat! A H betűvel jelölt feladatokban a helyesírást is értékeljük.

1. Milyen a szöveg címe a feladata alapján? Húzza alá a megfelelőt! Válaszát egy mondatban indokolja meg!

címkeszerű műfajmegjelölő reklámszerepű témamegjelölő

Indoklás: _____

_____ (2 pont)

2. Fogalmazza meg, mi a funkciója a szövegben a vastagon szedett bevezető résznek!

_____ (2 pont)

3. Írja a vonalra annak a résznek a sorszámát, amelynek alcíme nem fedi igazából a zárójelben levő mondat tartalmát! Választását röviden indokolja is meg!

Rész: _____

Indoklás: _____

_____ (3 pont)

4. Karikázza be annak a két állításnak a betűjelét, amelyek nem vonatkoznak a mellékelt szövegre!

A A tájékoztató funkció mellett a felhívó funkció is jelen van benne.

B Összehasonlítást is tartalmaz.

C Nincs benne szakszó.

D Tudományos kutatások eredményei is fellelhetők benne.

E Személytelen, tárgyilagos hangnem jellemző rá.

(2 pont)

5. Egészítse ki az alábbi közmondásokat a megfelelő állatnevekkel! Ha szükséges, toldalékolja is őket!

disznó, gólya, kecske, ló, medve, róka, tyúk, veréb

A _____ négy lába van, mégis megbotlik.

Dobbal nem lehet _____ fogni.

Éhes _____ makkal álmodik.

(3 pont)

6. Igazak (I) vagy hamisak (H) a szövegre vonatkozó állítások? Karikázza be a megfelelő betűjelet!

A Corti-féle gén okozza a macskáknál a süketséget.	I	H
A fehér macskák a talpukon izzadnak.	I	H
A macskák imádják az édeset.	I	H
Az ember nappal ugyanolyan élesen lát, mint a macska.	I	H

(4 pont)

7. A 6. rész alapján húzza alá azokat a jellemzőket, amelyek igazak a macskákra!

veszélyesek	tisztességesek	ügyetlenek	képesek „repülni”
hajlékonyak	nyálasak	talpraesettek	tisztaságkedvelők

(3 pont)

8. Írja be a táblázatba a megadott szerkezetek értelmezését!

A szövegbeli szerkezet	Értelmezése
a félhomályban zsebre vág bennünket (3. rész)	
az ízekkel hadilábon áll (4. rész)	

(2 pont)

9. Írja ki a 3. rész első mondatában lévő *roppant* szó szövegbeli jelentését!

(1 pont)

10. Írjon egy ellentétes mellérendelő összetett mondatot a *roppant* szó másik jelentésével, és adja meg e szó szófaját is! **H**

Mondat: _____

Szófaja: _____

(3 pont)

11. Helyettesítse a bevezető rész alábbi szerkezetét egy melléknévvel!

mintha puskából lőtték volna ki: _____

(1 pont)

12. Írja ki az 1. részből a következő szavak szinonimáját (szót vagy szó szerkezetet)!

macska: _____

zsákmány: _____

(2 pont)

13. Bontsa szóelemekre az alábbi szót!

T – szótó, K – képző, J – jel, R – rag

z s á k m á n y á r a

(2 pont)

14. Írja ki az 5. rész 1. mondatából (*Van olyan...*) a két összetett szóval kifejezett főnevet! Alkosson a második összetett szó előtagjával egy új összetett szót, és ezzel egészítse ki az alábbi mondatot!

A _____, ahol élünk, Európának hívják.

(3 pont)

15. Írja be a táblázatba az utasításnak megfelelő adatokat!

H

Így írjuk	Így ejtjük	A szóban érvényesülő mássalhangzó törvény
	haccor	
	látot már	

(4 pont)

16. Írjon ki a következő mondatból egy mutató névmást, egy határozott névelőt és egy névutós névszót!

Ebben elmaradnak a kutyák mögött, az utóbbiak szaglása sokkal fejlettebb.

Mutató névmás: _____

Határozott névelő: _____

Névutós névszó: _____

(3 pont)

17. Alakítsa át egyszerű mondattá a következő összetett mondatot!

A macskák talpacskaín olyan érzékeny pontok vannak, amelyek segítségével a finom rezgéseket is észlelni tudják.

(1 pont)

18. Alakítsa át az állító mondatot tagadó, majd tiltó mondattá!

H

Mellső lábaival leszorítja a zsákmányt.

Tagadó mondat:

Tiltó mondat:

(3 pont)

19. Milyen kapcsolat van a 3. rész megadott mondatai között? Írja a táblázatba a megfelelő válaszokat!

Mondatok	Kapcsolat
1. és 2. között	
2. és 3. között	

(2 pont)

20. Írja le a következő földrajzi nevek -i képzős változatát!

Moravske Toplice: _____

Muravidék: _____

(2 pont)

21. Egy kb. 120 szó terjedelmű kiselőadásban fogalmazza meg véleményét osztálytársainak a H&M üzletlánc döntéséről!

A H&M üzletlánc szóvivője bejelentette, hogy ezentúl nem forgalmazzák az angórából készült termékeket, miután kiderült, hogy óriási állat-, pontosabban nyúlkinzással jár ezeknek a ruházati cikkeknek az előállítás. (Az állatokat ingerszegény, mozgástér nélküli környezetben tartják. Ha a prémjük eléri a megfelelő minőséget, kíméletlen technológiával lemészárolják őket...)

Üres oldal

P 1 7 1 A 1 0 3 1 1 1 1

Üres oldal

Üres oldal